

YÖK SONRASI EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE SAYISAL GELİŞMELER

Yüksel ÖZDEN*

Cumhuriyet döneminde öğretmen yetiştirme konusunda farklı uygulamalar denenmiştir. Bir yandan öğretmen yetiştiren okulların öğrenim süresi, örgütsel yapısı ve öğretim programları değiştirilirken diğer yandan yeni tip öğretmen yetiştiren kurumlar açılmıştır. Öğretmen yetiştiren kurumların 20 Temmuz 1982’de Yüksek Öğretim Kuruluna bağlanmasına kadar olan döneme baktığımızda sayıları hızla artan eğitim enstitüleri ve değişik branşlarda açılan mesleki ve teknik öğretmen okulları, “hızlandırılmış eğitim”, “mektupla eğitim” “gece öğretimi gibi uygulamalar dikkat çekmektedir.

Bu uygulamaların kiminde olumlu sonuçlar alınmakla birlikte birtakım olumsuzluk ve yetersizlikler yaşanmıştır. Öğretmen yetiştirme konusundaki tartışmaların nitel ve nicel yanları birbiriyle ilgili olmasına rağmen bu makalede sadece sayısal gelişmeler üzerinde durulacaktır. Ayrıca öğretmen yetiştiren kurumlar olarak ilk ve ortaöğretime öğretmen yetiştiren kurumlar olarak Eğitim Fakülteleri ve onların 1983’deki temelleri olan Eğitim Yüksekokulları üzerinde durulacaktır. Mesleki ve Teknik Eğitim bu incelemenin dışında tutulmuştur.

Öğretmen yetiştiren kurumlar hakkındaki tartışmalarda aşağıdaki iki nokta sürekli olarak vurgulanmıştır. (Oğuzkan, 1987, s. 360):

1. “Öğretmen yetiştiren kurumların öğretim kadrolarına nitelikli elemanların sağlanması için belirli ve tutarlı bir politika izlenmemiştir.
2. Öğretmen yetiştiren kurumların birçoğu öğretim elemanı, fiziki şartlar, ders araç ve gereçleri bakımından incelemeler yapılmadan açılmış bu kurumlardan mezun olan öğretmenlerin yetersizliği genel olarak eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemiştir.”

Öğretmen sayısındaki yetersizlikler konusunda zamanında önlem alınmayınca hep kısa dönemli, günü kurtarıcı çözümler üretilmiştir. Bu çözümler de ya meslek dışından öğretmenler alınması ya da kısa dönemli öğretmen yetiştirme yoluyla yapılmıştır. Bu çözümler ise her seferinde eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemiştir.

Osmanlı’dan Cumhuriyete

Cumhuriyetin devraldığı durumu kısaca özetleyecek olursak; Osmanlı devletinde “okuma yazmanın gereği üzerinde duran fermanlar” yayınlanmış olsa da ilköğretim Osmanlının batılılaşma sürecine girdiği 1824’de II. Mahmut zamanında zorunlu hale getirilmiştir. Bu konuda hızlı bir ilerleme de kaydedilmiştir: 1892-1893 öğretim yılında imparatorluk içinde eski ve yeni olmak üzere toplam 23.500 ilkokul bulunduğu kaydedilmektedir (Akyüz,

* Balıkesir Üniversitesi Necati Bey Eğitim Fakültesi

2001). Ancak (a) I. Dünya ve Kurtuluş Savaşlarında çok sayıda genç öğretmen cephede şehit olduğu veya (b) savaş koşulları nedeniyle maaşlarına alamaması nedeniyle meslekten ayrılması, (c) savaş nedeniyle mevcut okul binalarının yıkılması veya kullanılamaz hale gelmesiyle nedeniyle 1923-1924 öğretim yılında 4.894 ilkokulda 10.238 öğretmen bulunmaktaydı. Aynı öğretim yılında ortaokul ve ortaöğretim dahil edildiğinde toplam okul sayısı 5.133, öğretmen sayısı da 12.266 idi (MEB,2002).

Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetersizliği Karşısında Üretilen Formüller

Cumhuriyetin başlangıcında öğretmen sayısında yetersizliğin en yüksek olduğu alan köy ilkokulları olmuştur. Köye öğretmen yetiştirmek üzere 1926 yılında Kayseri ve Denizli’de birer “köy muallim mektebi” açılmasına rağmen bu iki okul çeşitli nedenlerle 1933 yılında kapatıldı. Böylece ilk hızlı öğretmen yetiştirme uygulaması başlamış oldu. Bu gelişmeleri özetleyelim

1. **Köy Eğitimliği:** 1937 yılında nüfusu öğretmen göndermeye yeterli olmayan ve 3 yıllık okullara gönderilmek üzere köy eğitimliği kursları düzenlenmiştir. Bu kurslara askerliğini jandarma, çavuş olarak yapan ve okuma-yazma bilen genç ve dinamik köy delikanlıları alınmıştır. Bu yıllarda nüfusun %80’i köylerde yaşamaktadır (Serengil, 1987).
2. **Yedek Subay Öğretmen:** 11 Ekim 1960 tarih [ve 97 sayılı kanun ile] lise ve dengi okul mezunları ile çeşitli sebeplerle üniversite ve yüksekokulları bitirememiş olanlara yedek subay öğretmen olma hakkı tanınmıştır. Hiçbir pedagojik bilgisi olmayan bu kişilerden isteyenler 26.7.1963 tarihli kanunla öğretmenlik mesleğine kabul edilmişlerdir.
3. **Vekil Öğretmen:** 5 Ocak 1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile ortaokul ve dengi okullardan mezun olanlardan 18 yaşını tamamlamış olanlar bir kurstan geçirilerek muvakkat (geçici) öğretmen olarak ilkokullara; lise ve üstü okul mezunları da yine bir kurstan geçirilerek orta dereceli okullara öğretmen olarak atanmışlardır (Akyüz, 2001).
4. **Barış Gönüllüleri:** “1962 Eylülünden itibaren bu isimle gelen ABD’li 1200’den fazla “uzman”ın çoğu 70’li yıllara kadar İngilizce öğretmenliği yapmıştır” (Akyüz, 2001, s. 352).

Bu uygulamalara 14. 06. 1973 tarihli 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile son verilmiş ve tüm öğretmenlerin yükseköğretim mezunu olmaları esası getirilmiştir. Ardından 21. 03.1974 tarihinde 191 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararıyla ilkokul öğretmenlerinin 2 yıllık eğitim enstitülerini bitirmeleri şart koşulmuştur. Ancak bu kanun da “hızlı öğretmen yetiştirme” uygulamalarına son verememiş, aksine yeni yöntemlerin icat edilmesine neden olmuştur.

5. **Mektupla Öğretim:** 1974 yılında gerçekleştirilen bu uygulamada 42.141 lise mezunu yeterli eğitim almadan öğretmen yapılmıştır (YÖK, 1998). Bu uygulama ile daha çok yaz aylarında 5 haftalık çalışmalar ile üç yıl içinde

toplam 15 haftalık bir program sonucunda resim, müzik, beden eğitimi dersleri de dahil çeşitli dallarda mektupla öğretmen yetiştirilmiştir. Oysa aynı dönemde eğitim enstitülerinde yılda 24 hafta olmak üzere 3 yılda toplam 72 haftalık bir öğretmen yetiştirme programı uygulanıyordu (Akyüz, 2001).

6. **Gece Öğretimi:** Yine 1974 yılında gerçekleştirilen bir başka uygulamanın adı da “Gece Öğretimi”dir. Bu uygulamanın sonucunda eğitim sistemine 15.000 öğretmen dahil edilmiştir (YÖK, 1998).
7. **Hızlandırılmış Eğitim:** 1975 yılından sonra Eğitim Enstitülerinde siyasal ve ideolojik amaçlı şiddet olayları nedeniyle öğretim normal olarak sürdürülememesi nedeniyle binlerce öğrenci okullarına devam edememişlerdir. 1978’de bu duruma “hızlandırılmış programlarla” çözüm bulma yoluna gidilmiştir. Bu uygulama, normal öğretim süresinin yüzde 20-25’i kadar bir süre içinde gerçekleştirilmiştir. (Akyüz, 2001). Bu adla başlatılan uygulamada 45 ile 60 günleri arasında değişen sürelerde sınıf geçilmek kaydıyla 70.557 öğretmen sisteme katılmıştır (YÖK, 1998).
8. **Asker Öğretmenler:** Özellikle Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesindeki öğretmen açığını kapatmak için gerçekleştirilen bu uygulama 19 Aralık 1987 tarihinde yayınlanan bir genelge ile başlamıştır. Bu genelgeye göre er ve erbaşlarla yedek subaylığa hak kazananlar arasında mesleği öğretmen olanlar ya da öğretmen olabilecek öğrenim görmüş olanlar temel askerlik eğitiminden sonra kalan sürelerini Milli Eğitim Bakanlığı emrinde öğretmenlik yaparak tamamlayabileceklerdir.

Bu uygulamalar, bugünkü anlamda öğretmenlik mesleğinin doğuşu olarak kabul ettiğimiz 1848 yılından bu yana gerçekleştirilen uygulamalardan en kapsamlı olan bazılarıdır. Esasen meslek dışından öğretmen atama uygulamalarının ilki 1860 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamaların kapsamı her seferinde daha da büyüyerek devam etmiştir. Şöyle ki 1860 yılında yeterli sayı ve nitelikte öğretmen adayının bulunmaması nedeniyle meslek dışından 8 (sekiz) öğretmen olarak atanırken, 1996 yılında aynı gerekçeyle meslek dışından 50.514 kişi sınıf öğretmeni yapılmıştır. En son 2002 yılında atanan fen edebiyat fakülteleri mezunu 5000 sınıf öğretmeninin atanması 2003 yılında Danıştay (12. Daire, Esas No: 2002/5354) tarafından iptal edilmiştir. Formasyon verilerek sınıf öğretmeni yapılan Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarından Eylül 2003’te görevde olanlarının sayısı 13.789’dur (Tablo 1). Aynı şekilde sistemde 6.474 Ziraat Fakültesi mezunu, 5.920 İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunu sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Mühendislik Fakültesi mezunlarından sınıf öğretmeni olarak görev yapanların sayısı da 1.793’tür.

Tablo 1. Eylül 2003 İtibariyle Mevcut Sınıf Öğretmenleri ve Geldikleri Kaynaklar

	Okul Adı	Sayı	Kümülatif
1	Eğitim Fakültesi	76.910	76.910
2	Eğitim Enstitüsü	58.423	135.333
3	Öğretmen Okulu	54.439	189.772
4	Eğitim Yüksekokulu	24.157	213.929
5	Fen Edebiyat Fakültesi	13.789	227.718
6	Ziraat Fakültesi	6.474	234.192
7	İktisadi ve İdari Bilimler Fak.	5.920	240.112
8	Edebiyat Fakültesi	3.162	243.274
9	Fen Fakültesi	2.417	245.691
10	Teknik Eğitim Fakültesi	1.856	247.547
11	Mühendislik Fakültesi	1.793	249.340
12	Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi	1.540	250.880
13	Eğitim Bilimleri Fakültesi	1.259	252.139
14	Mühendislik Mimarlık Fakültesi	1.210	253.349
15	Mesleki Eğitim Fakültesi	759	254.108
16	İlköğretmen Okulu	702	254.810
17	İletişim Fakültesi	481	255.291
18	Basın-Yayın Yüksekokulu	462	255.753
19	Veteriner Fakültesi	442	256.195
20	İktisadi ve Sosyal Bil Fak	388	256.583
21	İlahiyat Fakültesi	388	256.971
22	Orman Fakültesi	381	257.352
23	Hemşirelik Yüksekokulu	356	257.708
24	Su Ürünleri Fakültesi	322	258.030
25	Su Ürünleri Yüksekokulu	288	258.318
26	Hukuk Fakültesi	249	123.234
27	Siyasal Bilgiler Fakültesi	230	258.797
28	Güzel Sanatlar Fakültesi	229	259.026
29	İktisat Fakültesi	180	259.206
30	Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	147	259.353
31	Yurtdışı Üniversiteler	145	259.498
32	Sağlık İdaresi Yüksekokulu	129	259.627
33	Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi	124	259.751

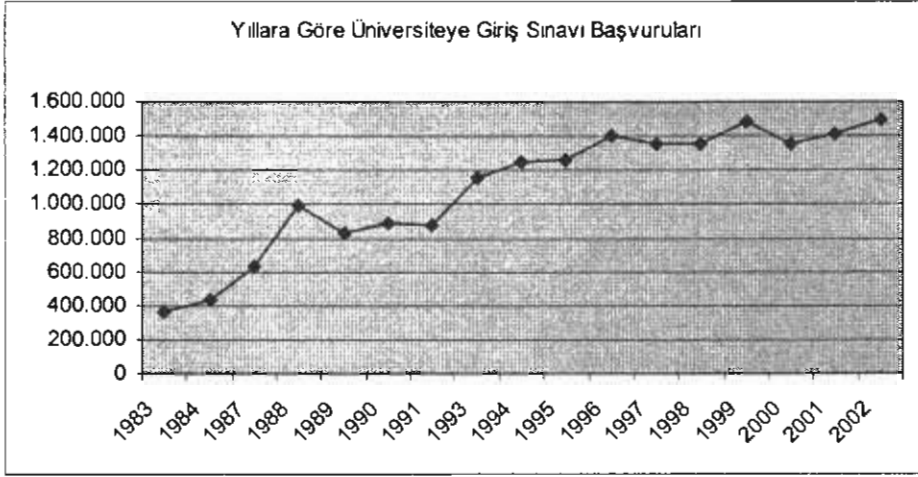
34	İşletme Fakültesi	120	259.871
35	İktisadi Ticari İlimler Akademisi	109	259.980
36	Ev Ekonomisi Yüksekokulu	88	260.068
37	Meslek Yüksekokulu	70	260.138
38	Maden Fakültesi	66	260.204
39	Sağlık Hiz.Mes.Yük.Ok.	53	260.257
40	Deniz Bilimleri ve Tekno.(Sürmene)	52	260.309
41	Florence Nightingale Hemşirelik Y.O.	47	260.356
42	Sağlık Teknolojisi Yüksekokulu	47	260.403
43	Kimya-Metalurji Fakültesi	45	260.448
44	Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi	41	260.489
45	Ankara Üniversitesi	27	260.516
46	İnşaat Fakültesi	26	260.542

Cumhuriyet hükümetleri daha başlangıçta öğretmen ihtiyacı bakımından nasıl bir manzara ile karşı karşıya olduklarını ortaya koymuşlardır. Mili Eğitim Bakanı Saffet Arıkan Mayıs 1936'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı konuşmada yıllık öğretmen artışının 300-350 civarında olduğunu ve "bu gidişle 35 bin öğretmensiz köye ancak 100 yıl sonra öğretmen gönderilebileceğini" ifade etmektedir (Akyüz, 2001, s.345). Geçen zaman bakanı haksız çıkarmadı. Öğretmen açığının yüksek olmasından dolayı farklı alanlardan yapılan atamaların çoğu sınıf öğretmenliğine yapılmıştır. Sonuç olarak Eylül 2003'de görev yapan 260.985 sınıf öğretmeni 114 farklı kaynaktan gelmektedir. Tablo 1' sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla geldikleri kaynakları göstermektedir.

YÖK Sonrası Eğitim Fakültelerinde Sayısal Gelişmeler

Eğitim Fakültelerinin 1982 yılında Yüksek Öğretim Kurumuna devredilmesinden sonra bu okullarda gerçekleşen sayısal gelişmeleri anlamlandırmak için öncelikle aynı dönemde üniversiteye giriş sayılarının nasıl geliştiğini görmekte yarar var: 1983 yılında yükseköğretim kurumlarında öğrenim görmek amacıyla sınava giren aday sayısı 361.158 iken bu sayı 1993'de 1.154.571'e, 2002 yılında 1.489.478'e ulaşmıştır (Grafik 1).

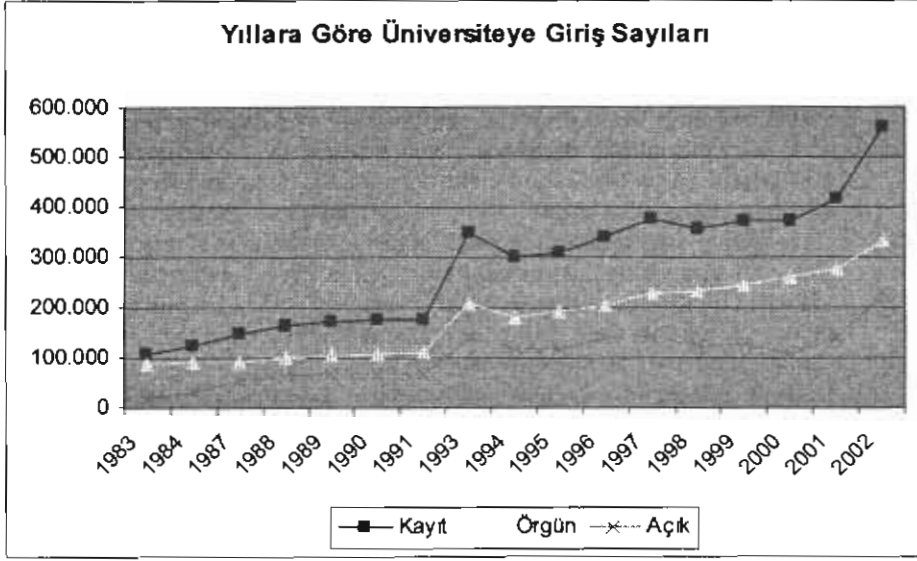
Grafik 1. Üniversiteye Giriş Sınavı Başvuruları

Üniversite sınavını kazanıp herhangi bir yükseköğretim programına kayıt yaptıranların sayısı da Grafik 2'de gösterilmektedir. Grafikte görüldüğü gibi üniversitelere kayıt yaptıranların sayısı sürekli artış göstermiştir. 1992 yılında yeni açılan 24 üniversite nedeniyle yükseköğretim programlarına yerleştirilen adayların sayısında bir sıçrama olmuştur. Benzer bir sıçrama da 2002 yılında da gözükmektedir. Ancak bu son sıçrama daha çok Açıköğretim programlarına kayıt yaptıranların sayısındaki artıştan kaynaklanmaktadır. Bu yılda örgün eğitim programlarına kayıt yaptıranların sayısı da artmakla birlikte sıçrama daha çok Açıköğretim programlarına kayıt yaptıranların sayısındaki artıştan kaynaklanmaktadır.

Üniversiteye giriş sayılarını incelerken kullanılan terimlerin farklılığına dikkat çekmekte yarar var: Üniversiteye girişte üç farklı terim kullanılmaktadır: **Aday**, **yerleştirilen** ve **kayıt yaptıran**. Aday sayısı sınava girenleri, yerleştirilen ifadesi ÖSYM tarafından herhangi bir yükseköğretim programına yerleştirilenleri diğer bir ifadeyle sınavı kazananları, kayıt yaptıranlar ise yerleştirildiği programa kayıt yaptıran öğrencileri ifade etmektedir. Her yıl on binlerce aday ÖSYM tarafından herhangi bir programa yerleştirildiği halde bu programları (başlangıçta tercih etmelerine rağmen) kendilerine uygun bulmadıkları için kayıt yaptırmamaktadırlar. Açık kalan bu kontenjanlar örgün eğitim programlarında ÖSYM tarafından Ekim ayı içerisinde yeniden doldurulurken Açıköğretim kontenjanları için benzer uygulama yapılmamaktadır. Bu nedenle ÖSYM tarafından başlangıçta ilan edilen herhangi bir yükseköğretim programına yerleştirilenlerin sayısı ile o öğretim yılında yükseköğretim programlarına yeni kayıt yaptıranların sayısı arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılığın nedeni Açıköğretim programlarına yerleştirildiği halde kayıt yaptırmayan adaylardan kaynaklanmaktadır. Grafik 2'de 2002 yılında Açıköğretim programlarına kayıt yaptıranların sayısında önemli bir sıçrama dikkati çekmektedir.

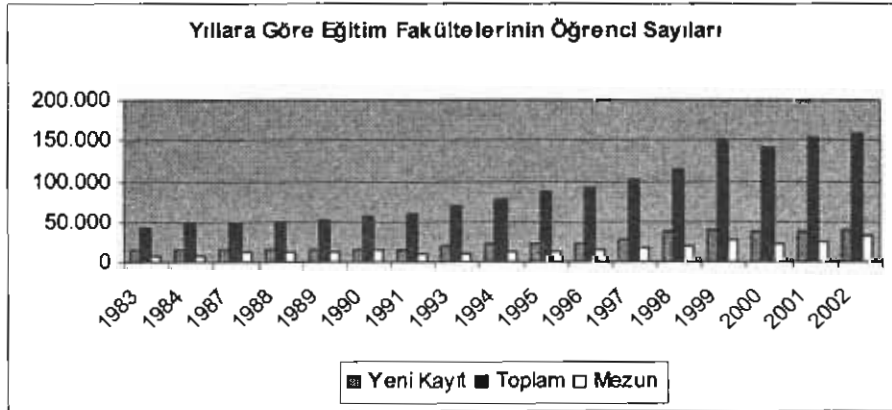
Grafik 2. Üniversiteye Giriş Sayıları

Öğrenci Sayıları

Eğitim Fakültelerinin Yükseköğretim Kuruluna devredildikten sonraki durumunu incelemeye bu okullardaki öğrenci sayıları ile başlayalım: 1983 yılında eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğrenci sayısı 42.139'dur. Bu sayı 1993'te 69.039'a, 2002 yılında 157.846'ya ulaşmıştır. Aynı yıllarda eğitim fakültelerinden mezun olan öğrencilerin sayısı, sırasıyla 6.252, 11.093, ve 31.843'dür. Yeni kayıt yaptıran öğrenci sayıları da 13.772, 19.193, 38.690'dır (Grafik 3).

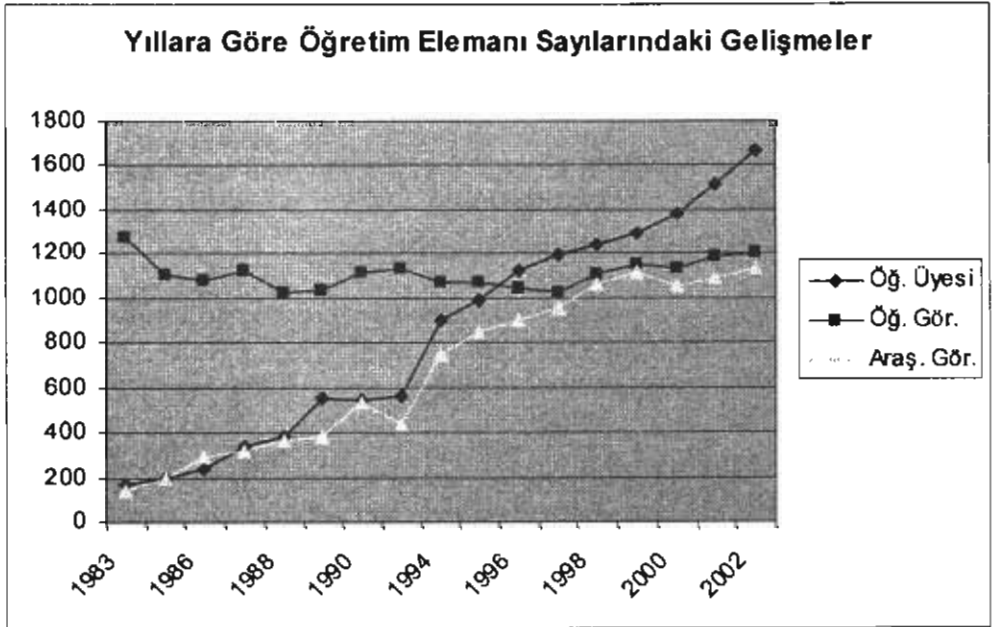
Grafik 3: Eğitim Fakültelerindeki Öğrenci Sayıları

Öğretim Elemanı Sayıları

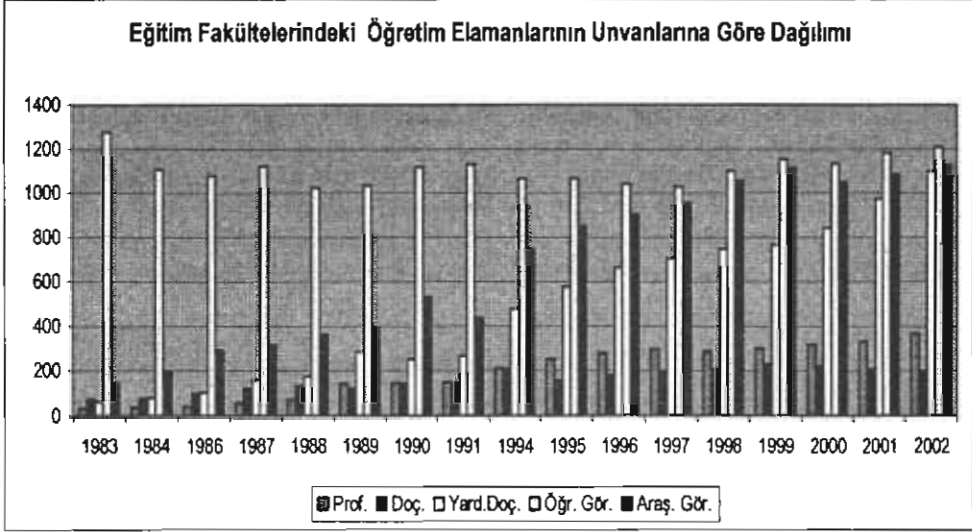
Grafik 4 yıllara göre eğitim fakültelerindeki öğretim görevlisi, öğretim üyesi ve araştırma görevlisi sayılarındaki gelişmeleri göstermektedir. Grafikte ortaya çıkan bir iki noktaya işaret edelim: Eğitim fakültelerinin öğretim elamanları içerisinde öğretim görevlileri en büyük grubu oluşturmaktadır. Başlangıçta neredeyse tamamı öğretim görevlilerinden oluşan öğretim elemanı yapısı zamanla değişse de 2003 yılında öğretim görevlileri hala en büyük grubu oluşturmaktadır. (Öğretim elemanlarının unvanlarına göre dağılımı Grafik 5'te gösterilmiştir.) İşaret edilmesi gereken ikinci nokta ise araştırma görevlilerinin sayısındaki oransal azalmadır. Başlangıçta öğretim üyesi sayısına paralel araştırma görevlisi varken bu oran son yıllarda araştırma görevlileri aleyhine bozulmuştur. 1998'den bu yana araştırma görevlisi sayısındaki artış çok sınırlı kalmış ve öğretim elemanı sayıları ile aradaki fark gittikçe açılmıştır. Üzerinde durulması gereken üçüncü nokta ise eğitim fakültelerinde derslerin hala büyük oranda öğretim görevlilerince yürütüldüğüdür. Başlangıçta Eğitim Enstitüsü kadrolarından aktarılmaları nedeniyle bu sayının yüksek olması normal karşılanabilirdi. 1983 yılında öğretim görevlisi kadrolarında bulunanların büyük bir kısmının 2002 yılında emekli olduğu hesaba katıldığında aradaki yıllarda ve halen öğretim elemanı ihtiyacının büyük oranda öğretim görevlisi atamaları ile giderildiği anlaşılmaktadır.

Grafik 4: Öğretim Elemanı Sayılarındaki Gelişmeler

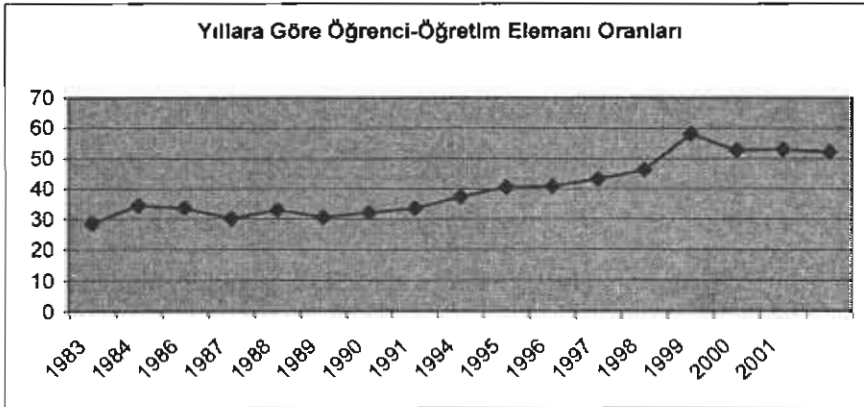

Grafik 5: Eğitim Fakültelerindeki Öğretim Elamanlarının Unvanlarına Göre Dağılımları

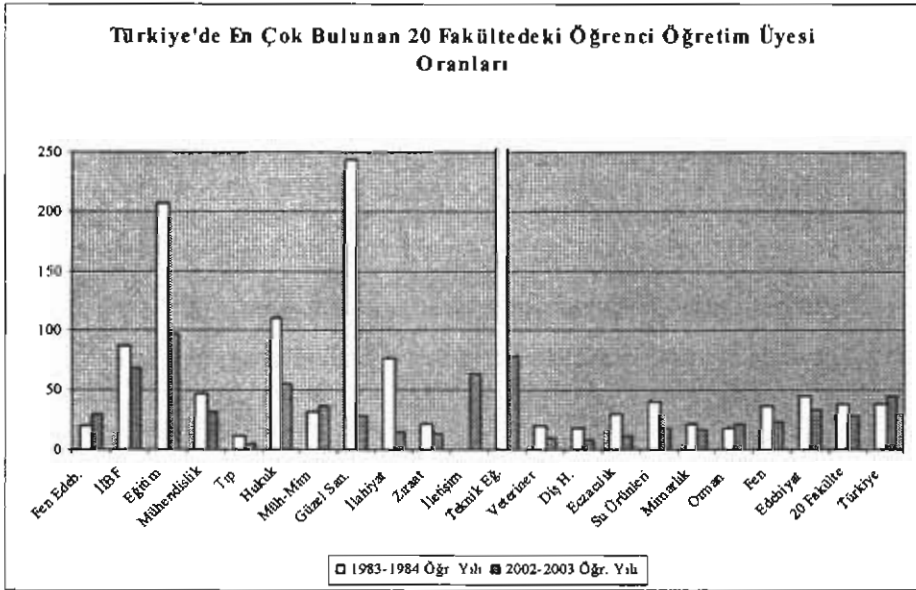
Ancak eğitim fakültelerinde öğretim elmanı ihtiyacı büyük oranda öğretim görevlileri ile karşılanıyor olmasına rağmen öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı çok yüksektir. Yıllar itibariyle durum iyileşmemekte aksine daha da kötüleşmektedir: 1983 yılında bir öğretim elemanı (profesör+doçent+yardımcı doçent+öğretim görevlisi) başına düşen öğrenci sayısı 26 iken bu oran 1994'de 37, 2002'de ise 52'dir. Bu oran 1999 yılında 58'e çıkmıştır (Grafik 6).

Grafik 6: Eğitim Fakültelerinde Öğrenci-Öğretim Elmanı Oranları

Öğretim elemanları sadece öğretim üyeleri ile sınırlı tutulduğunda (prof.+ doç.+ yard. doç.) öğretim üyesine düşen öğrenci bakımından eğitim fakülteleri ilk sırada yer almaktadır. Bu açıdan daha kötü durumda olan tek fakülte diğer bir öğretmen yetiştirme kurumu olan Teknik Eğitim Fakülteleridir. Ancak 2002-20003 öğretim yılında teknik eğitim fakültelerinin durumu büyük oranda düzelmiş ve eğitim fakültelerinin önüne geçmiş bulunmaktadır. 2002-03 öğretim yılında veteriner fakültelerinde bir öğretim üyesine ortalama 10 öğrenci düşerken, eğitim fakültelerinde bu sayı 97'dir. Türkiye'deki 551 fakültenin 506'sını oluşturan 20 fakültenin ortalaması 29, Türkiye genel ortalaması ise 45'dir. Aynı yıl için öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı tıp fakültelerinde 5, diş hekimliği fakültelerinde 9, ziraat fakültelerinde 14, fen edebiyat fakültelerinde 31, mühendislik fakültelerinde 32, hukuk fakültelerinde 56, iletişim fakültelerinde 64, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde 69'dur. Grafik 7 2002-2003 öğretim yıllarında Türkiye'de en çok bulunan 20 fakülte'deki öğrenci-öğretim üyesi oranlarını göstermektedir.

Grafik 7: Türkiye'de En Çok Bulunan Fakültelerdeki Öğrenci-Öğretim Üyesi Oranları

Öğretmen yetiştiren kurumların Yükseköğretim Kuruluna devredilmesinden sonraki 20 yılın sayısal gelişmelerini incelediğimiz bu çalışmayı özet bir tablo ile tamamlayalım. Toplam öğretim elemanı sayısı 1983'te 1592'dir. Bu sayının 1277'si öğretim görevlisi, 168'i öğretim üyesi (34 profesör, 71 doçent, 63 yardımcı doçent) 147'si araştırma görevlisidir. 1994'te toplam öğretim elemanı sayısı 2.712'ye çıkmıştır. Bu sayı içinde öğretim görevlileri yine çoğunluğu oluşturmaktadır: 1.066 öğretim görevlisi, 898

öğretim üyesi (213 profesör, 209 doçent, 476 yardımcı doçent) 748 araştırma görevlisi. 2002 yılında eğitim fakültelerindeki toplam öğretim elemanı sayısı 4000'e ulaşmıştır. Aynı yıldaki öğrenci sayıları ve öğretim elemanı dağılımları Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2 Seçilmiş Yıllarda Eğitim Fakültelerindeki Sayısal Durum

Yıllar	Okul Sayısı	Öğrenci Sayıları			Öğretim Elemanları					
		Yeni Kayıt	Toplam	Mezun	Toplam	Prof.	Doç.	Y.Doç.	Öğr. Gör.	Araş. Gör.
1983	16	7.134	27.170	2.946	1.592	34	71	63	1.277	147
1994	36	21.653	77.739	11.628	2.712	213	209	476	1.066	748
2002	55	38.690	157.846	31.843	4.000	369	199	1.097	1.207	1.128

Sonuç

YÖK sonrası eğitim fakültelerindeki sayısal gelişmeleri ortaya koymayı amaçladığımız bu makalede rakamlar her şeyi yeterince açıklamaktadır. 1983 yılında 16 eğitim fakültesi varken (16 adet de Eğitim Yüksek Okulu vardı.) Bu sayı 2002-'03 öğretim yılında 55'e çıkmıştır. 2003-2004 öğretim yılında ise bu sayı 60'tır. Eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğrenci sayısı 1983-'84 öğretim yılında 27.170 (Yükseköğretim Fakültelerinde öğrenim gören öğrenci sayısı 1982-'83 yılı sonunda 2.946 mezun verirken 2002-'03 öğretim yılı sonunda bu sayı 31.843'tür. Eğitim fakültelerinin öğrenci sayılarındaki bu gelişmeler öğretim üyesi sayısına yansımamıştır. Eğitim fakülteleri Türkiye'de öğretim üyesi başına en çok öğrenci düşen okullardır. Eğitim fakültelerindeki sayısal gelişme daha çok öğrenci sayılarında gerçekleşmiş, öğretim elemanları nicel ve nitel olarak aynı oranda gelişmemiştir. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı açısından en zayıf durumda olan yükseköğretim kurumu olmasının yanında bu kurumlardaki derslerin çoğu doktora olmayan öğretim görevlilerince yürütülmektedir.

Kaynaklar:

- Akyüz, Y. (2001). Türk Eğitim Tarihi. (Genişletilmiş 8. Baskı) İstanbul: Alfa.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2002) Milli Eğitim: Sayısal Veriler. Ankara. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı.
- Oğuzkan, F. (1987). Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirmenin Dünü - Bugünü. *Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu. 8-11 Haziran 1987.* Ankara. Gazi Üniversitesi 1987.
- Serengil, F. K. (1987). Temel Eğitimde 1. Kademeye Öğretmen Yetiştirme Problemi: Dünü - Bugünü - Geleceği. *Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu. 8-11 Haziran 1987.* Ankara. Gazi Üniversitesi 1987.
- Yüksek Öğretim Kurulu. (1998). *Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi.* Ankara.
- Yüksek Öğretim Kurulu. (1983-2002). *Yükseköğretim İstatistikleri.* Ankara.